

Zaterdag 20 november 1915 – ochtendeditie

Tewerkstelling Belgische geïnterneerden.

Uit de interneringskampen van Zeist en Harderwijk zijn gisteren in Amsterdam aangekomen 108 Belgische geïnterneerden, allen personen, die voor het uitbreken van de oorlog in Belgische fabrieken werkzaam waren en die nu, na aan een klein examen te zijn onderworpen, uit welke ondervraging hun bekwaamheid als vakman moest blijken, in Amsterdam op een viertal fabrieken aan het werk zullen gaan.

De Werkspoor heeft van deze Belgen zestig man in dienst genomen; Dias Santilhano 18, Becht en Dyserink 10, de Droogdokmaatschappij de overigen.

De gehele groep staat onder bevel van de reserve 1^e luitenant der infanterie, Van Linden Tol.

Deze Belgische werklieden verdienen evenveel als de Hollandse; echter worden hun elke dag enkele centen afgehouden voor logies, vuur en licht. Hun loon krijgen de geïnterneerden niet in handen; daarvan wordt hun elke dag vijftig cent uitgekeerd; de rest wordt naar Den Haag gezonden, naar het interneringsbureau; aan het eind van de oorlog wordt het bedrag hun uitbetaald, als de mannen naar België zullen terugkeren.

Onder bijzondere omstandigheden kunnen zij over enige tijd hun gezinnen uit België laten komen.

Belgische vluchtelingen.

Het Utrechts provinciaal comité tot hulp en ondersteuning van vluchtelingen heeft een supplement uitgegeven van zijn opgave van

vluchtelingen, die verblijf houden of gehouden hebben in de provincie Utrecht.

Van de 30 Utrechtse gemeenten, welke aanvankelijk vluchtelingen opnamen, zijn er thans nog 21, welke onderdak verlenen; het sterkst zijn belast Amersfoort (2496), Utrecht (795), Zeist (168), Baarn (165), Soest (110) en Doorn (98).

Financieel allerlei.

Brussel, 14 november.

Op 10 december 1914 – de gebeurtenissen der voorafgegane maand november, mislukte pogingen tot het forceren der IJzerovergangen en inundatie van het omliggende terrein hadden voor de Duitsers in België het uitzicht geopend op een voorlopig bestendigen van de uit militair oogpunt beschouwd – tekende de gouverneur-generaal von Bissing het bevel, waarbij aan de bevolking van België, voor de duur van een jaar, een maandelijks oorlogsschatting (Kriegskontribution) van veertig miljoen frank werd opgelegd. Bij datzelfde bevelschrift werd de verplichting tot betaling aan de negen provincies opgedragen en bepaald, dat deze daartoe solidair aansprakelijk zouden zijn. Enige dagen daarna werden de Provinciale Staten door de gouverneur-generaal in geheime zitting bijeengeroepen, met als enig punt van de dagorde: Onderzoek hoe de Belgische bevolking de haar opgelegde oorlogsbelasting zal opbrengen; in deze zittingen, welke op 19 december gehouden werden, namen de Staten de besluiten, die zij wel gedwongen waren te nemen.

Het bevel van 10 december had nader nog bepaald dat de betaling der twee eerste termijnen moest geschieden op uiterlijk 15 januari 1915 en verder de betaling der volgende termijnen op uiterlijk de 10e van elke maand, en wel aan de veldoorlogskas van het keizerlijk

General-Gouvernement te Brussel. En inderdaad zijn de stortingen geregeld op de vastgestelde data voldaan. Dat dit kon geschieden was te danken aan het feit, dat de provinciale overheden ruime steun vonden bij de Société Générale de Belgique, welke bereid werd gevonden om, onder niet nader bekend gemaakte voorwaarden, de provincies het geld te lenen en de stortingen voor hen te doen. Intussen vonden de transacties tussen Société Générale en provincies plaats onder toezicht van het Duits bestuur, want boven aangehaald besluit van 10 december 1914 had nog bepaald, dat indien door de provincies schuldbekentenissen werden opgemaakt, ten einde zich betaalmiddelen te verschaffen, vorm en inhoud van die papieren bepaald zouden worden door de keizerlijke commissaris-generaal voor de banken in België, en anderzijds had in verband hiermee de gouverneur-generaal bij besluiten van 22 december 1911 aan de Belgische Nationale Bank het recht van emissie van bankpapier ontnomen en dit uitsluitend, aanvankelijk voor de duur van één jaar, toegekend aan de Société Générale.

Blijkens de wekelijks gepubliceerde staten van het departement van uitgifte der Société Générale, zoals de nieuwe emissieafdeling genoemd wordt, hadden de maandelijks stortingen geregeld plaats, zodat op de 10e van deze maand het totale bedrag van vierhonderdtachtig miljoen frank voldaan was.

De nieuwsgierigheid was natuurlijk groot om te weten, wat er nu zou gebeuren: deze werd bevredigd. Op de dag zelf der laatste storting tekende nl. baron von Bissing een bevel, dat Wolff's bureau de wereld inzond en dat te vinden is in ons blad van zondag, maar, waarvan ik, voor een goed begrip van de hele zaak, de tekst nog eens uit het ambtelijk Wet- en Verordeningsblad van 11 november overneem; Het luidt als volgt:

In overeenkomst met artikel 49 der Haagse conventie betreffende regeling van de wetten en gebruiken van de landoorlog¹ te land wordt mits deze aan de Belgische bevolking tot nader order (bis auf Weiteres) als bijdrage tot de onderhoudskosten van het leger en het bestuur van het bezette gebied een krijgsbelasting (Kriegskontribution) ten bedrage van 40 miljoen frank maandelijks opgelegd.

De Duitse "Verwaltung" behoudt zich het recht voor, de uitbetaling der maandelijks storting geheel of gedeeltelijk in Duits geld op de voet van 80 mark voor 100 frank te innen. Tot de betaling verplicht zijn de negen provincies van België, die voor de verschuldigde bedragen als gezamenlijke schuldenaar aansprakelijk zijn. De betaling van de eerste storting moet ten laatste voor 10 december 1915, die van de volgende telkens voor de 10^e van elke maand geschieden aan de "Feldkriegskasse des Kaserlichen Generalgouvernements" te Brussel. Worden tot het aanschaffen van betaalmiddelen vanwege de provincies schuldbrieven uitgegeven, zo bepaalt er de "Kaiserliche Generalkommissar für die Banken in Belgien" vorm en inhoud van.

Tot zover het bevel, dat, naast veel overeenkomst, belangrijke verschillen met dat van 10 december 1914, waarbij de eerste oorlogsschatting werd opgelegd, vertoont. In de eerste plaats is het mede ondertekend, op 8 november in het grote hoofdkwartier, door

¹ Art. 49 luidt: Si, en dehors des impôts visés à l'article précédent (de gewone belastingen), l'occupant prélève d'autres contributions en argent dans le territoire occupé, ce ne pourra être que pour les besoins de l'armée ou de l'administration de ce territoire.

Het iets lager aangehaalde art. 51 zegt in al. 1: Aucune contribution ne sera perçue qu'en vertu d'un ordre écrit et sous la responsabilité d'un général en chef.

de opperbevelhebber van het IVde leger, hertog Albrecht van Wurtemberg; een formaliteit, waarvan de reden te vinden is in art. 51 der Haagse Conventie. Belangrijker is echter dat in het nieuwe bevel van geen termijn gesproken wordt, waarop de stortingen zullen ophouden, maar deze eenvoudig "maandelijks" worden geëist. De clausule, eveneens nieuw, dat het Duits bestuur het recht zal hebben uitbetaling der stortingen in Duits geld te eisen, tegen de hier gebruikelijke koers van 80 mark per honderd frank, is wellicht daarop berekend, de markkoers in het buitenland te doen stijgen, daar de Société Générale op die wijze verplicht kan worden, zich maandelijks 32 miljoen marken te verschaffen. De betaaldag, de tiende van elke maand, en de solidaire aansprakelijkheid van de Belgische provinciën tenslotte komen eveneens in het eerste bevel voor en, evenals toen, zijn ook nu de provinciale staten bijeengeroepen om dit goed te keuren. Deze zittingen zullen plaats vinden op 30 november eerstkomend en geheim zijn: de dagorde vermeldt twee punten: 1°. Wijze van opbrengen van de aan de bevolking van de Belgische staat opgelegde krijgsbelasting; 2°. Dekking der op 15 januari 1916 vervallende provinciale schuldbrieven, welke laatste zonder twijfel met de transacties tussen provincies en Société Générale in verband staan.

Stelt men zich nu de vraag in hoeverre België in staat zal zijn zo, tot in het oneindige, veertig miljoen frank per maand op te brengen, dan kunnen als antwoord daarop wellicht deze cijfers enig licht geven. Nemen wij aan dat er op dit ogenblik rond zes miljoen Belgen in het land zijn, dan moet dus elke Belg, man, vrouw of kind, per maand omstreeks 6,70 frank in de Duitse veldoorlogskas storten. Bovendien kan men de jaarlijkse som van 480 miljoen nog vergelijken met het eindcijfer van het Belgisch budget, dat 600 à 650 miljoen frank bedroeg.

Ziet men anderzijds de staten van het emissiedepartement der Société Générale na, dan blijkt dat haar uitgegeven biljetten hoofdzakelijk gedekt worden door metaalvoorraad en de schuldbekentenissen van de provincies; zodoende waren in deze maand haar biljetten met omstreeks 125 procent gedekt. Nu zal de metaalvoorraad bezwaarlijk aanzienlijk zijn aan te vullen, zodat alles tenslotte zal aankomen op de vraag tot welk maximum de provincies "er goed voor zijn". Om over dit laatste te kunnen oordelen ontbreken de gegevens, maar mocht door dit maximum de draagkracht der provincies te zeer overschreden worden, dan is het zeker dat een toenemende uitgifte van biljetten hun dekking steeds geringer zal doen worden en de financiële toekomst er allesbehalve rooskleurig zou gaan uitzien.

Veroordelingen in België.

Belgische bladen bevatten de volgende bekendmaking van de Duitse gouverneur-generaal in België:

Bij vonnis van 22 oktober 1915 van de veldkrijgsraad, zijn volgende personen wegens verspieding, schuilhouden van verspieders, hulp bij verspieding en pogingen om manschappen naar de vijand over te brengen veroordeeld:

Ter dood: 1. Dhalluin Eugeen, opzichter in een fabriek van landbouwmachines, te Croix; 2. Doucedame Achilles, gepensioneerd spoorwegbeambte, te Kamerijk.

Tot 15 jaar dwangarbeid: 3. Vrouw Vandamme Maria, geboren Laroche, te Maubeuge;

Tot 13 jaar dwangarbeid: 4. Vrouw Lauridon Clementina, geboren Nevejans, te Avesnes-les-Aubert; 5. Vandamme August, fabrieksbeambte, te Maubeuge;

Tot 12 ½ jaar dwangarbeid: 6. Hublart Oskar, baanwachter, te Louvreil;

Tot 12 jaar dwangarbeid: 7. Colenbier Hendrik, rentenier, te Kamerijk; 8. Corbent Arthur, herbergier, te Kamerijk;

Tot 10 jaar dwangarbeid: 9. Dauchez Marica, geboren Pontdieux, huishoudster, te Kamerijk; 10. Dislaire August, burgemeester en fabrikant, te Rieux; 11. Fierquin Paul, kuiper, te Hautmont:

Tot 2 ½ jaar dwangarbeid: 12. Woel, Karel, kleermaker, te Kamerijk;

Tot 3 jaar gevangenis: 13. Lestoquoy Hendrik, scholier, te Kamerijk; 14. Fierquin Hermann, naaister, te Hautmont.

Andere van oorlogsverraad beschuldigde personen zijn vrijgesproken.

Het doodvonnis tegen Dhalluin en Doucedame uitgesproken is heden voltrokken.

Maubeuge, de 1^e november 1915.

De kommandant,
Martini.
Generaal-majoor.

Ik breng deze bekendmaking ter kennis van de bevolking van het geheel onder mij staande gebied.

Brussel, de 9^e november 1915.

Der General-Gouverneur in Belgien.
Freiherr von Bissing.
Generaloberst.

Het 2e Belgische regiment jagers te voet (vervolg).

Wij ontlenen aan de (Belgische) Legerbode:

Gezien de onmogelijkheid om de beweging verder door te zetten, vestigden majoor Leblanc en zijn adjuncten in de kleine hoeve, die men te noorden van Oud Stuivekenskerke bemerkt, onmiddellijk ten oosten van de Vliet.

Het voortdurende bombardement dreigde ze ieder ogenblik in deze zwakke schuilplaats, waarvan de granaten reeds een hoek hadden afgeschoten, te bedelven. Tussen hen en hun troepen strekte zich een terrein uit, waarop het letterlijk schroot hagelde. De enige weg achter hen, langs waar men de grote steenweg van Stuivekenskerke naar Oud Stuivekenskerke kon bereiken, liep langs een bruggetje over een diepe beek.

Het was dus langs daar, dat alle betrekkingen met de troepen achter het front moesten gebeuren, evenals met de naburige troepen, waarmee het voor hen van het hoogste belang was, zich nog voor het vallen van de avond te verbinden. Want hun vorderingen hadden de jagers om zo te zeggen alleen doen staan, en langs beide kanten van hun stellingen waren er gapingen gekomen in de algemene gevechtlijn, langs waar kleine Duitse groepen voortdurend stoutmoedige verkenningen deden. De vijandelijke verkenners, die tot op 300 en 400 meter van De Vliet waren vooruitgerukt, richtten hun geweervuur op de brug, die reeds blootstond aan de voortdurende ontploffingen van granaten en granaatkartetsen.

Ook viel er, bij hen die gelast waren de verbindingen te verzekeren en die deze weg moesten nemen om hun gevaarlijke opdracht te volbrengen, meer dan één dodelijk getroffen of zwaar gewond neer. Een van de brancardiers, die de slachtoffers naar een bijgebouw van

de hoeve bracht, waar een hulppost was ingericht, vond, om het bruggetje aan te duiden, waarover men heden in het regiment nog spreekt, en van waar zoveel zuchten en jammerklachten opstegen, deze wel wat akelige benaming: De Brug der Zuchten.

De mannen in dergelijke omstandigheden aan levensmiddelen en patronen ravitailleren, werd een onmogelijkheid, want het weinige dat men hun kon brengen, telde waarlijk niet mee. Bevel werd dus gegeven, zuinig om te gaan met de munitie, die zeldzaam werd en geduld te oefenen.

Tot halverwege de knieën in het water van de grachten, die als loopgraven dienst deden, met lege magen, klappertandend van koorts, bevend van koude onder hun roemvolle lompen, brachten de jagers de nacht tegenover de vijand door, in de prachtige en tragische omlijsting van de overal ontstoken branden.

Op hun rechterzijde, in de verte, brandde Diksmuide helemaal tot puin, en akelig verhieven zich de vlammen boven de kleine gemeente Kaaskerke, waarvan de laaiende kerktoren zich gelijk een vlammeende toorts verhief boven de nederige, maar insgelijks brandende woningen. Meer nabij en tot vlak voor hen voerde de IJzer stromen zwarte rook mee van de vlammeende petroleum, die door de tanks aan mijlpaal 16 in de rivier was gestort. Mede afgevoerd naar De Vliet, verhief dezelfde dichte rookwolk zich achter de jagers, die verder belicht werden door Oud Stuivekenskerke, dat insgelijks in brand geschoten was. Op de linkerzijde tenslotte, stonden Pervijze en Stuivekenskerke in lichtelaaie, en voltooiden zo rondom de heldhaftige bataljons de reusachtige kring van vlam en dood.

Het gesteun van de zieltogenden mengde zich met het gejammer van de gewonden, het plotse geknetter hier en daar van het geweervuur, ondersteund door het geraas van de ontploffingen en bij

tussenpozen het razende geblaf van onze kanonnen; dat alles gaf aan het toverachtige schouwspel een onvergelykbare tragische grootsheid.

... De voormiddag van zondag de 25^e oktober, was vooral wanhopig en verschrikkelijk. Niets te eten of te drinken! Want zo de uitgeputte Duitsers geen aanvallen meer deden, maaide integendeel hun artillerie, als met een verschrikkelijke zeis, over geheel de onbedekte streek, langs waar de ravitaillering kon plaats grijpen. Onze uitgeputte mannen hadden zelfs de kracht niet meer om nog te klagen. Zij wisten slechts, dat een onverbiddelijk bevel hen dwong, zich ter plaatse te laten doden en stoïcijns bleven zij op hun post. Wanneer een stormvlaag schroot de dood in hun rangen kwam zaaien, zegden de jagers slechts eenvoudig, terwijl zij hun makers bezagen, die zojuist de geest hadden gegeven: "Zij zullen niet meer lijden ..."

In de schuur en in de stal van de kleine hoeve, waar de regimentsstaf nog steeds schuilde, was het volgepropt met gewonden, meest allen door granaatscherven zwaar getroffen, en die men, God weet hoe, tot daar had kunnen brengen. Het was onmogelijk, er zelfs aan te denken, ze door deze hel achter het front te brengen. De geneesheer, de aalmoezener en het ziekenpersoneel wijdden hun onvermoeibare zorgen aan al deze lijdenden, doch bleven machteloos om al deze verschrikkelijke ellende te lenigen. Daar tegen de avond een fijne en koude regen was beginnen te vallen, die iedereen door zijn vochtigheid tot op de huid doordrong, besloot men een weinig vuur te maken; en om de dorst te lessen van de stervenden, die door de koorts werden geplaagd, deed men het water van de stilstaande grachten koken.

Een verschrikkelijke vermoeienis had zich van de jagers meester gemaakt, en hield al de geesten als in een pijnlijke beklemming. Men

scheen alle hoop te hebben opgegeven, van nog ooit levend uit deze hel te geraken. En als om deze ontmoedigende gedachte nog drukkender te maken, kwam op dit ogenblik een bode aan majoor Leblanc melden, dat kapitein Delbauve de vorige dag te Pervijze was gedood en zijn eenheid bijna helemaal vernietigd.

Ginder, in de loopgraven, brachten de overgeblevenen van de twee andere bataljons een nieuwe nacht van folteringen door, gekweld door honger en dorst en koude, terwijl de voortdurende regen de mannen tot op de huid verkilde.

De dageraad van de 26^e verlichtte nog slechts bleke gezichten, waarin nog de koortsogen schitterden, welke strak gericht bleven op de vijand, wiens plotse bedrijvigheid onze mannen verontrustte. Men kon merken, hoe koortsig zij aan de arbeid waren in de in puin geschoten hoeven Den Toren en Van de Woude.

Luitenant Stouthuizen, die zich onbedekt had vertoond, om beter waar te nemen wat men daar voorbereidde, stortte getroffen neer, op de slag dood. Op hetzelfde ogenblik zond een van onze batterijen, die slecht was ingelicht over het te bereiken objectief, een vlag granaten af, die bijna vlak boven onze eigen loopgraven ontploften. Vol angst bij de gedachte, dat een nieuw salvovuur hen ieder ogenblik kon treffen, weken onze mannen achteruit, in een begin van paniek. De bovenmenselijke wilskracht van de zeldzame overlevende officieren, bracht de jagers nochtans terug naar de grachten, die zij, koste wat het kost, moesten behouden, desnoods tot de dood.

Maar het was dringend nodig, de artillerie te verwittigen, wilde men de eenheden, die ten einde krachten waren, zich niet naar alle kanten zien verstrooien. Onder het stelselmatige bombardement, dat de atmosfeer deed daveren, en het te doorlopen terrein als met dodelijke vuurbundels besproeide, snelde kapitein Tasnier naar de

batterij, zonder zich te bekommeren om de projectielen, die hem schenen te achtervolgen, en badend in het zweet kwam hij er nog bijtijds aan, om een onheil te voorkomen.

Nauwkeurig gericht, veranderde de artillerie onmiddellijk het vuur en richtte het op de hoeven en op de naburige loopgraven, waarin het krioelde van Duitsers, die daar voor de aanval verzameld waren. Hun vrees voor een ogenblik vergetend, en hun ellende en hun vermoedenissen, hervonden de jagers, aan wie men zojuist kwam melden, dat zij dezelfde avond zouden worden afgelost, weer als een soort wanhopige strijdlust, om hun laatste patronen op de gehate moffen af te vuren.

Op de zolder van de hoeve geklommen, bespiedde luitenant Poinard de vijand, langs een opening die hij had gevormd door een dakpan weg te schuiven. Maar telkens als hij zijn veldkijker richtte, stortte er een hagel projectielen op het dak neer en deed de scherven naar alle richtingen springen. Onverstoorbaar bleef de jonge officier niettemin het terrein onderzoeken en nam na iedere vlaag slechts een andere plaats. En daar kapitein Tasnier, die van zijn boodschap naar de artillerie weergekeerd was, hem in zijn observatieplaats kwam vervoegen, op het ogenblik dat een nieuwe losbranding het dak gelijk een zeef doorboorde, keerde luitenant Poinard zich om, om glimlachend op te merken: "Er valt niet te zeggen, maar die kerels ginder moeten het op mij persoonlijk gemunt hebben."

Gerustgesteld over de toestand, en het gevaar begrijpend, dat zijn jonge adjunct liep, gaf majoor Leblanc hem het bevel, naar beneden te komen. Luitenant Poinard gehoorzaamde als met spijt, en wierp ondanks zichzelf, van tijd tot tijd een bedroefde blik op de verlaten observatiepost. Een of andere onweerstaanbare macht scheen hem naar boven te lokken: en hij bleef aarzelen aan de voet van de ladder, die naar de zolder leidde. Zijn overste in gedachten verzonken ziende,

steeg hij met zachte stappen naar boven, verdween voor een ogenblik, om plots vier sporten tegelijk weer af te dalen, en zegevierend uit te roepen: “Mijn majoor, de moffen roeren niet meer, en onze kanonnen vermoorden ze dat het wreed is. Het is prachtig om zien.”

Aan de Tijd wordt uit België bericht:

Sedert enige tijd hebben kardinaal Mercier, aartsbisschop van Mechelen, en Mgr. Heylen, bisschop van Namen, een protest gereed gemaakt tegen het Duitse witboek, waarin de bekende beschuldiging tegen het zg. Belgische sluipschutterswezen en de deelneming daaraan door priesters wordt uitgesproken. Ook andere overheden hebben aan het protest, dat in krachtige bewoordingen is verrat, meegedaan. Baron von Bissing, gouverneur-generaal in België, heeft tot dusver in verband met dit protest geen enkele maatregel genomen tegen de kerkvoogden.

Zaterdag 20 november 1915 – avondeditie

Gezinnen van Belgische geïnterneerden.

Uit Harderwijk meldt men ons, dat daar nu een barak voor 20 vrouwen met kinderen op de heide, vlak in de nabijheid van het interneringskamp, zal worden opgericht, en dat de regering voor alle plaatsen, waar interneringsdepots zijn gevestigd, een uniforme regeling voor alle gezinnen van geïnterneerden wenst te verkrijgen.

De commandant van het veldleger, het militair gezag uitoefenend in Noord-Brabant, Limburg en Gelderland ten zuiden van de Nederrijn, buiten het gebied der stellingen en afzonderlijke forten, heeft aan François de Vis, wonende te Luik, schipper op het motorvaartuig

Koophandel, varende tussen Luik en Maastricht, de toegang tot en het verblijf binnen het in staat van beleg verklaarde deel van genoemd gebied ontzegd.

Berlijn, 20 november. Officiële mededeling uit het grote hoofdkwartier:

Vijandelijke monitoren, die Westende beschoten, hebben zich voor het vuur van onze batterijen weer teruggetrokken.

Aan het front plaatselijk levendige artillerie-, mijn- en handgranatengevechten.

Kardinaal Mercier.

Het Vaderland verneemt uit Lugano: Op reis naar Rome wilde kardinaal Mercier van Oostende door Frankrijk naar Turijn sporen. De Duitse regering raadde hem echter de weg door Duitsland en Zwitserland aan en bood hem een exprestrein aan, zodat de bewering van de Petit Parisien, dat Duitsland hem moeilijkheden in de weg gelegd heeft, een puur verzinsel is.

Het Vaderland zegt te kunnen bevestigen, dat de kardinaal door Zwitserland spoort of reeds gespoord is.

Uit België.

Berlijn, 20 november. De Norddeutsche Allgemeine Zeitung betoogt in een artikel, dat in België geen vredesrecht kan heersen. Het land is een toevoerweg waarlangs de Duitse troepen aanvulling ontvangen. De vijand heeft zich daarom toegelegd op spoorwegspionage en bomaanslagen. In de dagen voor het Franse offensief in september nam zijn bedrijvigheid sterk toe. De Nederlandse politie te Maastricht hield begin september een vaarttuig met elfhonderd voor Luik

bestemde bommen aan. Tezelfdertijd vatte de Nederlandse politie aan de grens van Limburg tal van Belgische soldaten die ontplofbare stoffen bij zich hadden. Op verschillende andere plaatsen voerde de Duitse overheid dagelijks inhechtenisnemingen uit. Hun verhoor leidde tot de ontmaskering van de hooggeplaatste Belgische politiebeambte Poels te Brussel, in wiens huis een heel magazijn van ontplofbare stoffen gevonden werd.

Tijdens de gehele bezetting zijn bijzondere geheime verenigingen in de weer geweest, waarbij vrouwen de voornaamste rol speelden, hetzij omdat zij minder aan argwaan bloot stonden, hetzij omdat zij door hun geslacht voor de zwaarste straffen veilig dachten te zijn. In de tot dusver behandelde processen zijn 24 vrouwen veroordeeld.

Zou het geen waanzin geweest zijn – zo vraagt het blad – die vrouwen, die zichzelf in de gelederen van de combattanten hebben geplaatst, uit waarlijk hier niet van pas zijnde overwegingen van de strengste straffen uit te zonderen? Wij konden voor het oorlogsgebied in België eenvoudig het standrecht afkondigen, maar wij hebben van dat recht afstand gedaan.

De misdrijven tegen het Duitse leger worden volgens de gewone rechtsprocedure behandeld. Onze vijanden schimpen, dat de daarbij toegepaste wetten onmenselijk zijn, omdat zij niet alleen tegen spionage, maar ook tegen het toevoeren van manschappen aan de vijand de doodstraf bedreigen. Wat is echter gevaarlijker: het overbrengen van berichten aan de vijand of de voortdurende versterking van zijn manschappen? Juffrouw Cavell heeft bekend dat zij 250 man, dus ongeveer een compagnie op oorlogsterkte, over de grenzen geholpen had. Maar Belgische organisaties hebben nog heel andere aantallen weerbare mannen buitenlands gesmikkeld. Zo deelt de Belgique bv. op gezag van een Belgisch majoor mede, dat reeds in september ongeveer 20.000 weerbare Belgen uit het bezette gebied

zich bij het leger hebben gevoegd, die met levensgevaar de Nederlandse grens waren overgestoken.

Zolang het doenlijk was, zegt de Norddeutsche, trachtten wij ons tot gevangenisstraffen te bepalen. Het aantal gefusilleerden is nog zeer klein in verhouding tot het gehele getal verraders. Het zal van de Belgen en niet van ons afhangen, dat dit aantal niet groter wordt, want geen nog zo luide verontwaardiging in het buitenland zal ons van de plicht afhouden, onze soldaten, wiens vaderlandsliefde tegenover de vijand zo wonderbaarlijk gebleken is, te beschermen.

Uit Brussel.

Onze correspondent schrijft uit Brussel op 18 dezer:

De ochtendbladen berichten, dat het aandeel voor de stad Brussel en voorsteden in de oorlogsbelasting 27 miljoen frank bedraagt, welke som aan de betrokken gemeenten door een groep bankiers is voorgeschoten en nu uit de nieuwe belastingen zal moeten worden aangezuiverd.

Behoudens goedkeuring van de gedeputeerde staten van Brabant, hebben de gemeenteraden besloten dat deze verhoogde belasting evenredig over de belastingbetalers zou verdeeld worden, maar dat aan deze laatsten, waar nodig, uitstel van betaling zou kunnen verleend worden tot zes maanden na de oorlog; een en ander in gemeen overleg met voornoemde bankiers.

Het 2^e Belgische regiment jagers te voet.

De (Belgische) Legerbode bevat thans het slot van het relaas van de "heldendaden van het 2^e regiment jagers te voet". Wij ontleen er het volgende aan:

De 26^e oktober 's avonds, te midden van de duisternis waarin nog hier en daar de uitstervende klaarten lichtten van de laatste branden, hebben de enige honderden mannen, die nog de 2^e en 3^e bataljons uitmaken van het 2^e regiment jagers, de weg naar Oostkerke genomen.

Zij zijn dodelijk vermoeid. Hun gang is log van al de last en het geleden leed van deze zes dagen voordurende strijd. Vuil en gehavend, gekleed gelijk schooiers, klopt hun hart van trots onder de schamele lompen. En niets is dieper treffend dan de akelige stoet van deze uitgeputte soldaten, die de vijand niet heeft kunnen overwinnen. Langzaam sleept hij zich voort langs de met granaten doorploegde straatweg, en slingert te midden van de puinen, die de woeste strijd overal heeft gezaaid.

De jagers dragen met zich het tastbare bewijs van hun zware offers. Al hun gewonden vergezellen ze; en ze dragen de doden en gekwetsten die men tot dan toe niet heeft kunnen evacueren uit de kleine hoeve, die hen tot schuilplaats dienden.

De minst getroffen en strompelen voort, steunend op hun nog ongedeerde makkers. Hier en daar heeft een man zijn al te zwaar gewonde strijdgenoot, die niet langer meer kan lopen, op de rug genomen. En op allerlei berries, die het toeval aan de hand deed, - deuren, vensterblinden of zelfs eenvoudige planken, die men in de stukgeschoten huizen gevonden heeft, - of op piepende kruiwagens, vervoert men de zwaarst getroffen jagers. Enigen zijn in zwijm gevallen: anderen hebben koorts en ijlen terwijl ze dolle gebaren maken; anderen nog, waarvan door het horten en stoten van deze nachtelijke gang over de weg vol diepe karrensporen, de wonden weer opengerukt zijn; kreunen of wenen jammerlijk. En als slot van de stoet volgt eindelijk het lichaam van luitenant Stouthuyzen, dat reeds stijf wordt onder de ijzige kilte van de dood.

De volgende dag zal men het stoffelijk overschot van de dappere officier ter aarde bestellen, in het kleine hoekje Vlaamse grond, dat niet door de vijand zal bezoedeld worden. In naam van het regiment, zal commandant Labiau hem het eeuwig vaarwel toesturen, en de woorden van dank en liefde uitspreken, die het vaderland aan zijn helden verschuldigd is.

Van Oostkerke zullen de overblijfselen van de twee bataljons zich naar Alveringem, buiten de dodelijke streek, begeven, om er wat te herstellen en nieuwe krachten te putten. De 29^e oktober 's morgens zullen zij er vervoegd worden door de overblijfsels van het bataljon Delbauve, dat aan de hel van Pervijze is ontsnapt. Dan zal men de mannen optellen om met de weerbare die er nog overblijven, een regiment samen te stellen dat opnieuw de strijd kan aanvatten.

De cijfers hebben hier een ongemene welsprekendheid. Bij hun vertrek uit Bergen, telden de 2^e en de 5^e regimenten jagers te voet tezamen 57 officieren en 4500 soldaten. Drie maanden later, toen de slag aan de IJzer om zo te zeggen gedaan was, beantwoordden er nog 19 officieren en ongeveer 2000 man aan de oproep ...

Andere regimenten leden nog meer. En deze cijfers zeggen beter dan welke woorden ook, ten koste van hoeveel lijden en hoeveel offers onze soldaten de stormloop der Duitse horden braken, en hun stralenkrans van roem veroverden.

Na het wonder van deze ongehoorde weerstand, zal ook nog dat van de verrijzenis plaats grijpen. En het is niet een der minste wonderen van deze oorlog, dat onze half vernietigde troepen nog zo trouw blijven wacht houden op de laatste strook Belgische grond, die zij onschendbaar hebben gemaakt. Zo lang zij nog leven, hoe ellendig en uitgeput ook, zal de vijand niet verder komen. Integendeel: wij zelf verjagen de vijand, stap voor stap, meter voor meter, uit de laatste

eilandjes, die hij nog op de linkeroever bezet, te midden van de overstroming. Dit terwijl wij hem zonder rust noch duur bestoken, en steeds aanvallende bruggenhoofden inrichten op de rechteroever van de heldhaftige kleine stroom, die de Duitsers ons niet zullen kunnen ontnemen.

Gedurende heel de lange strenge winter, in de dikke modder van de loopgraven, in aanraking zelf met de vijand en onder het vuur van zijn kanonnen, zal het kleine Belgische leger weer langzamerhand verrijzen. Uit de depots in het land van Kales, evenals uit de kampen in Normandië, vertrokken de mannen naar het front; zij die genezen waren van hun wonden, oude veteranen, vrijwilligers, rekruten, duizenden dapperen, die de lege plaatsen in de rangen gingen innemen.

Wonderen van bedrijvigheid zullen aan de onversaagde troepen, die door geen leed werden te neer geslagen en wiens ellende dagelijks vermindert, levensmiddelen in overvloed bezorgen, nieuwe kleren, nieuwe uitrustingen, geweren en machinegeweren en kanonnen, heel het vreemde en ingewikkelde materieel, dat de loopgravenoorlog heeft doen ontstaan.

Als een voortdurende stroom komt alles, wat onze soldaten nodig hebben, naar hen toe, niet slechts dat wat zij nodig hebben om te bestaan, maar ook om geheel hun oude en geduchte kracht terug te winnen. En als de eerste stralen van de lentezon de winternevels beginnen te verdrijven, zien wij voor onze verbaasde blikken het wondere tafereel van een geheel herboren leger, zeker van zichzelf, jong en krachtig, met de glimlach op de lippen, in de trots van zijn herwonnen macht, en dat heel zijn verleden marteling vergeten heeft, om al zijn hoop en al zijn vertrouwen op de toekomst te stellen.

Het 2^e regiment jagers heeft deel gehad in deze prachtige verrijzenis, waarvan het al de fasen heeft doorleefd. Vanaf de 1^e november opnieuw samengesteld uit de vroegere overblijfsels, is het teruggekeerd naar de loopgraven aan de IJzer, zeker nog wel wat vermoeid van alles wat het had geleden, maar toch ontembaar. Het heeft de winter doorgebracht in de onderaardse holen, die een noeste arbeid eindelijk toch even goed voor de bommen als voor het winterweer heeft weten te beveiligen, ofwel in de half vernielde dorpen, waar men onder de granaten zelf kantonneert. Overal rondom hen rijzen nog slechts puinen. Maar zo de Duitsers ook de laatste muurvlakken van het nog onbezette Vlaanderen kunnen neerschieten, nimmer zullen zij de zielskracht van onze soldaten, noch hun stoere wil kunnen verzwakken.

Op 20 december 1914, om goed aan de Duitsers te bewijzen dat het 2^e regiment jagers, evenals de andere regimenten, niets van zijn strijd lust verloren heeft, wordt het met de ertaaak belast een bruggenhoofd op de rechteroever van de IJzer aan te leggen, ten zuiden van Diksmuide, onmiddellijk in voeling met de vijand.

Het is majoor Panhuys die bevel voert over de groepering belast met deze gevaarlijke opdracht; zijn bataljon, de wielrijders van kapitein Demart en de machinegeweren van kapitein Tasnier. Het is een koude en donkere winternacht, gunstig voor de stoutmoedige onderneming die men zal trachten uit te voeren. De mannen zijn reeds dol van vreugde bij de gedachte dat zij uit hun holen zullen komen en ten aanval stormen. Alles werd tot in de minste bijzonderheden voorbereid, en als het signaal gegeven wordt om naar de andere oever te trekken, kan er niets onze jagers weerhouden. Het bruggenhoofd wordt veroverd, bezet en behouden ondanks al de tegenaanvallen van de Duitsers. Het krijgsbedrijf werd met zoveel dapperheid en zoveel kranigheid uitgevoerd, dat de

zegevierende groepering van majoor Panhuys door de koning aan de dagorder van het leger gesteld werd.

Wij ontvangen het programma van de tweede cursus van de "Extension Universitaire Belge – Belgische Hogeschooluitbreiding" te Oxford. Behalve deze Hollandse vertaling van het opschrift en één in het Engels opgegeven onderwerp is het gehele programma in het Frans gesteld.

De cursus is de 9e van deze maand reeds begonnen met een lezing van Goblet d'Alviella, minister van staat, over "topics on the war." De verdere sprekers zijn prof. van der Essen (Leuven) over de sympathie der Amerikanen voor België en de Duitse propaganda in Amerika; prof. Mertens (Leuven) over de moderne opvatting van de stoffelijke wereld; prof. Corbiau (Leuven) over de vereniging van de verschillende economische krachten in de coöperatie; mr. F. de Visscher (Brussel) over de grondwettelijke vrijheden in Duitsland en het huis Hohenzollern; prof. Henry (Leuven) over ontplofbare stoffen uit scheikundig oogpunt; prof. van der Linden (Luik) over Leuven in de middeleeuwen – legende en geschiedenis; prof. Steels (Gent) over de staat van de natuurkunde; prof. de Cock (Antwerpen) over het Engelse parlement en het Engelse kiesstelsel; prof. Ranwez (Leuven) over de voeding en de voedselvoorziening; prof. Charles de Visscher (Gent) over de zeeoorlog en het volkenrecht; prof. Thereau (Leuven) over de geologische vorming van Europa en de oorlog; prof. Merten (Gent) over scherpzinnigheid en de meetkundige zin; prof. Delmareel (Leuven) over de ontwikkeling van de grote Duitse scheikundige nijverheid.

Onderscheidingen in het Belgische leger.

Wij ontlenen aan De (Belgische) Legerbode:

Ontvingen het militair ereteken der 2^e klasse: E. Perdaens, soldaat, infanterie; P. van Daele, brigadier, artillerie; Decloedt, soldaat, artillerie; L. Neyt, 1^e sergeant, infanterie; E. Savat, soldaat, infanterie; F. Defraigne, sergeant-foerier, infanterie; E. Simon, soldaat, genie; P. Maesen, korporaal, infanterie; P. Merlier, opperwachtmeester, artillerie; A. Raick, soldaat, artillerie; Gauthier, korporaal, infanterie, Descamps, soldaat, infanterie; De Meulemeester, soldaat, infanterie; Desart, soldaat, infanterie; De Muldre, soldaat, infanterie; Bastine, korporaal, infanterie; Muller, soldaat, infanterie; Smet, hoornblazer, infanterie; Siebert, soldaat, infanterie; Valke, 1^e sergeant-majoor, infanterie; H. Breda, J. van Aken, Lambrechts, L. Robyns, V. Poels, T. Dockx, P. Smet, T. de Zutter, L. Smets, A. Mahy, soldaten, infanterie; E. Titeux, wachtmeester, gendarmerie; C. Janssens, soldaat, infanterie; J. van den Steen, soldaat, infanterie; V. Vugo, sergeant, wielrijder; E. Thonné, soldaat, wielrijder; J. van Rompaey, soldaat, infanterie; A. Bonmariage, soldaat, infanterie, A. Roton, korporaal, infanterie; B. Hinnisdael, H. de Meyer, P. Janssens, F. Vandewalle, F. de Wolf, soldaat, infanterie; F. van Geel, A. Christiaens, Borgoens, A. Nelis, J. Harzée, M. Rutgens, Dessart, E. Docquier, G. van Camp, P. Dussantoit, Van Droogenbroek, Vandevaire, G. Houbiers, O. Lavent, soldaten, infanterie; R. Boulanger, korporaal, infanterie; L. Nickers, sergeant, infanterie; G. Aertsen, korporaal, infanterie; Jensette, soldaat, artillerie; A. Jadoul, soldaat, infanterie; C. van Wiele, soldaat, infanterie; A. Lecomte, wachtmeester, artillerie; M. Meunier, wachtmeester, artillerie; A. Delplage, E. de Greef, J. Moore, soldaten, infanterie; P. Fagnart, korporaal, infanterie; C. Deman, soldaat, infanterie; M. Renier, korporaal, infanterie; J. Deguel, sergeant, infanterie; F. van Sweevelt; 1^e sergeant, infanterie; J. Denie, soldaat, infanterie; A. Wiame, korporaal, infanterie; G. Espagne, soldaat, infanterie; E. van Tuykom, sergeant, infanterie; G. Deschouwer, L. Moens, J. Duquesnes, J. Scheldeman, R. Melkebeek, soldaten, infanterie; A. Priels, korporaal, infanterie; V. Gheyskens, L. Perbal, L.

Grombin, soldaten, infanterie; E. Macors, soldaat, genie; G. Keyen, brigadier, artillerie; A. Parmentier, L. van Roosebeke, Cyriel Vaerneweck, Hector Vanderplasschen, soldaten, infanterie; A. Dargent, soldaat, artillerie; Bogaerd, soldaat, infanterie.

De burgerlijke medaille der 2^e klasse: Fossaert, adjudant, artillerie.

Ridder van de Kroonorde: Jean Cote, tweede kapitein, artillerie.

Het kruis van St.-Joris der 4^e klasse: Namêche, soldaat, infanterie.

Vermeld bij dagorder van het leger:

De Block, hulponderluitenant, infanterie; Merel, hoornblazer, infanterie; A. van Meensch, soldaat, infanterie; O. Vandeparre, soldaat; C. Volkaert, M. Schouteet, F. de Snoeck, R. Dirick, A. Hendrickx; Debouvere, soldaten, artillerie; L. Hempste, E. Deville, P. Puttaert, R. d'Ath, M. d'Hondt, F. Lesage, O. Jolie, soldaten, infanterie; E. van Achtte, F. Coquelet, A. Codassin, Poot, Castille, soldaten, infanterie; M. van Robays, soldaat, artillerie; F. Goossens, soldaat, infanterie; Debouve, Dhondt, Hoyberghs, Thys, D. Peeters, Smeets, Brulaer, J. Smits, Fr. Genens, L. Jandrain, soldaten, infanterie; J. B. Roelands, korporaal, infanterie; E. Braeckman, M. van Oost, V. Zelingue; soldaten, infanterie; H. Timmermans, hoornblazer, infanterie; H. Coenen, soldaat, infanterie; L. Deplecker, soldaat, genie; D. Godfrin, sergeant, infanterie; P. Mathieu, soldaat, infanterie; J. van Geenhooven, brigadier, artillerie; E. de Foer, H. Depaep, J. Harry, A. van Veerdeghe, J. Stoesser, soldaat, artillerie; A. Brouyère, korporaal, artillerie; H. Serroyen, F. de Mey, soldaat, infanterie; L. Christophe, H. van Nerom, A. Vermeulen, soldaten, artillerie; H. Deseck, R. Standaert, sergeant, telegrafist; G. Gendarme, korporaal, telegrafist; W. Moutog, O. Keller, Fr. Devos, E. Dolkens, A.

Marien, J. Oosterlynck, V. Vandeweger, A. Hendrickx, A. Minne,
soldaten, telegrafisten; A. Verschueren, soldaat, cavalerie.